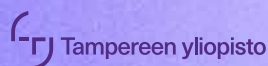

KOMPETENSMÅL FÖR DEN NYUTEXAMINERADE TALTERAPEUTEN

3.6.2021

INNEHÅLL

Beredningsgrupp	3
Logopedins kompetensmål för filosofie magisterexamen som leder till talterapeutbehörighet	4
Definitioner för begrepp som används i dokumentet	5
Professionalism	5
Klienten	5
ICF-ramverket	5
Konsultation	5
Logopedi	5
Evidensbaserad praxis	5
Talterapeut	6
Talterapi	6
Talterapitjänster	6
Strukturerad dokumentering	6
Samarbetsaktör	7
Funktionsförmåga	7
Effektivitet	7
Referenser	8
Tabell för kompetensmål	10

BEREDNINGSGRUPP

LOGONETs tillsatta beredningsgrupp (18.3.2019)

MEDLEMMAR

Helsingfors universitet: **Leena Tuomiranta** (ordf. 2020-2021)

Oulun yliopisto: **Elina Niemitalo-Haapola, Anneli Yliherva**

Tampereen yliopisto: **Tiina Ihalainen, Nelly Penttilä, Anneli Yliherva**

Turun yliopisto: **Tanja Makkonen, Marjaana Raukola-Lindblom**

Åbo Akademi: **Pirkko Rautakoski** (ordf. 2019)

Kompetensmålen har under arbetsgången kommenterats först av Finlands talterapeutförbunds arbetsgrupp (Sonja Alantie, Elina Niemitalo-Haapola, Heta Piirto ja Sirpa Tarvainen) och av universitetens personal vid enheterna för logopedi. I följande skede har kompetensmålen kommenterats av Helsingfors,

Uleåborgs och Åbo Universitets Centralsjukhus och talterapeuter inom grundhälsovården vid Helsingfors och Uleåborg stad samt ytterligare en gång av universitetens personal och studerande vid enheterna för logopedi.

LOGOPEDINS KOMPETENSMÅL FÖR FILOSOFIE MAGISTEREXAMEN SOM LEDER TILL TALTERAPEUTBEHÖRIGHET

I Finland är utbildningen i logopedi internationellt sett på hög nivå och leder till filosofie magisterexamen. Utbildningen motsvarar nivå 7 i den europeiska referensramen för kvalifikationer i europeiska utbildningar (European Qualifications Framework, EQF) (<https://ec.europa.eu/ploteus/en/content/descriptors-page>). Utexaminerade magistrar har mångsidiga kunskaper och färdigheter inom området, och dessa ligger som grund för självständigt och kritiskt tänkande, arbetssätt samt slutledning.

Utexaminerade magistrar har både problemlösningsförmåga och tillämpningsförmåga för varierande och även oförutsedda logopediska situationer. Utexaminerade magistrar har också forskningskunskaper och kompetens att ta ansvar för uppdatering av sitt eget kunnande inom logopedins område och utveckling av klinisk praxis.

I det här dokumentet presenteras kompetensmål för de teoretiska och kliniska färdigheter samt allmänfärdigheter inom logopedi, som borde förvärvas under studietiden och vara uppnådda av en utexaminerad huvudämnesstuderande i logopedi på magisternivå med rätt att ansöka om legitimering som talterapeut. Målen beskriver kunnande/kompetenser som fortsätter att utvecklas och fördjupas under hela yrkeskarriären. En nyutexaminerad talterapeut bör omfatta de olika kompetensområdena och förbereda sig att medvetet utveckla dem i arbetslivet. Dokumentet är avsett som en grund för planering av undervisningsplaner i finska universitet i vilka logopedi kan studeras som huvudämne. Gemensamma kompetensmål stöder undervisningsplanering och förstärker därmed kunnande och färdigheter som talterapeutstuderande inhämtar under utbildningen och vidareutvecklar under sin yrkeskarriär. Kompetensmålen ändamålsenlighet

kommer att utvärderas i fortsättningen och uppdateras vid behov.

I uppgörandet av kompetensmålen har arbetsgruppen bekantat sig med kompetensmål för både nationella och internationella utbildningar inom hälsovården och kompetensmål för logopedutbildningar som publicerats i olika länder (en lista av publikationer finns i slutet av dokumentet). Terminologin gällande kompetensmål (osaamistavoite) har varierat i de olika publikationerna, t.ex. *competence* och *proficiency*, som båda kan översättas med kunnighet/kompetens (pätevyys) eller skicklighet (taitavuus). Kunnighet/kompetens (pätevyys) kan definieras som: ”kunskaper, kunnighet och förmågor som behövs i skötsel av arbetsuppgifter för att kunna arbeta och agera tryggt, effektivt och självständigt som talterapeut” (CPLOL/ NetQues, 2013).

Kompetensmålen har klassificerats i nio kärnområden med flera detaljerade kompetensmålsättningar. Dessa beskrivs specifikt i **TABELL FÖR KOMPETENSMÅL**.

Kärnområden för kompetens:

1. Kunskapsgrund, databehandling och kritiskt tänkande
2. Forskning och utveckling av vetenskapsområdet
3. Etik och lagstiftning
4. Interaktions- och kommunikationsfärdigheter
5. Logopedisk bedömning, sammanställning och utvärdering av klinisk information och slutledning
6. Planering, genomförande och uppföljning av logopedisk behandling
7. Inflytandet i samhället
8. Expertis och upprätthållandet av den egna yrkeskunnigheten
9. Självledarskap

DEFINITIONER FÖR BEGREPP SOM ANVÄNDS I DOKUMENTET

PROFESSIONALISM

Med professionalism menas människans erfarenhets-, kunskaps- utbildnings- samt kompetensgrund. I den synliggörs teorin och ramverket som verksamheten grundar sig på (https://www.psyli.fi/ajankohtaista/blogi/blogiarkisto/psykologiliiton_asiantuntijablogi/ammattillisuus_psykkisessa_valmennuksessa.2512. blog hämtad 28.2.2020).

KLIENTEN

Talterapi Klienten kan vara en enskild person eller en grupp inklusive klientens anhöriga och övriga personer från hans vardagsmiljö. Klienter i konsultations- och utbildningsarbete kan t.ex. vara yrkespersoner från hälsovården eller social- och utbildningssektorn.

ICF-RAMVERKET

WHO gav år 2001 ut Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF-ramverket) med vilket människors funktionsförmågor, eventuella begränsningar i dem samt hälsa kan beskrivas (Stakes, 2004). Ramverket fungerar som en grund i talterapi för att bedöma både klientens funktionsförmåga och sjukdomens eller begränsningarnas inverkan i hans liv. Det här möjliggör uppgörande av talterapi målsättningar tillsammans med klienten och hans anhöriga där även omgivningsfaktorer och individuella faktorer tas i beaktande. Talterapi målsättning är klientens välbefinnande och bästa möjliga livskvalitet.

KONSULTATION

Med konsultation avses delgivande av information som baserar sig på specialkunskande. Konsultationen kan ta sig till uttryck som bedömning, rådgivning, överläggning eller handledning som fås eller ges. Konsultation är något temporärt. Talterapeuten ger eller begär specialhjälp av en kollega eller av en representant från en annan yrkesgrupp. Personer som arbetar i klientens näromgivning (t.ex. dagvårdspersonal, vårdpersonal, tolktjänst) och kolleger kan begära och få konsultation av talterapeuten (Savolainen, 2017).

LOGOPEDI

Logopedin är ett vetenskapsområde som mångsidigt utforskar utvecklingen av det typiska talet, språket, förmågan till växelverkan, ätandet och sväljandet samt svårigheterna inom dessa områden. Centralt inom logopedisk undervisning och forskning är förekomsten av och bakgrundsfaktorer till svårigheter i tal, språk, röst, kommunikation och sväljfunktioner, samt förebyggande, bedömning, (re)habiliteringseffekt av dessa störningar.

EVIDENSBASERAD PRAXIS

I kliniskt arbete betyder evidensbaserad praxis (Evidence based practice, EBP) att i beslutsfattande gällande kliniska åtgärder ta i beaktande tre av varandra beroende faktorer. Dessa är klientens och näromgivningens behov, förmågor, värderingar, önskemål och intressen, terapeutens eget kliniska kunskande samt bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap (se t.ex. Lindvall & Mainela-Arnold, 2020 <https://tikonen.fi/aiheet/tutkimus/evidence-based-practice-vaarin-ymmarretty-ja-aliarvostettu/> hämtad 11.8.2020).

TALTERAPEUT

Talterapeuten är utexaminerad från logopedins undervisningsprogram som filosofie magister och har blivit legitimerad hälsovårds- och yrkesperson av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) (<https://puheterapeuttiliitto.fi/puheterapia/puheterapiapalvelut/> hämtad 29.12.2019).

TALTERAPI

Talterapi är medicinsk (re)habilitering, som både hör till grundhälsovårdens och specialistsjukvårdens servicetjänster (<https://puheterapeuttiliitto.fi/puheterapia/puheterapiapalvelut/> hämtad 29.12.2019). Talterapins målsättning är att förbättra klientens funktions- och kommunikationsförmåga i det vardagliga livet hemma, i dagvården, i skolan och i arbetslivet. Talterapi kan innefatta utredningar, undersökningar, planering och samordning av (re)habilitering, individuell- eller gruppterapi eller en kombination av dessa, handledning och konsultation av föräldrar, anhöriga och näromgivningen, planering och handledning av alternativa och kompletterande kommunikationssätt samt hjälpmedelservice av dessa (Salminen, 2016). I talterapi ingår handledning av anhöriga och klientens näromgivning. Talterapi följer etablerade (re)habiliteringspraxis och grundar sig vid behov på specialkunnande. Talterapikontakten inkluderar samarbete, d.v.s. en allians mellan klient och terapeut (Bordin, 1979). Talterapi innehåller gemensamt uppställda målsättningar med klienten, där klientens ålder, resurser och problemens art och svårighetsgrad har beaktats (Savolainen, 2017). Målsättningarna och de metoder talterapeuten använder sig av grundar sig i vetenskaplig eller etablerad och erfarenhetsbaserad praxis, vilken tillämpas individuellt utgående från klientens önskemål samt utifrån helhetssituationen. Talterapi kan genomföras individuellt eller i grupp och som när- eller distansterapi.

TALTERAPITJÄNSTER

Till talterapitjänster hör logopedisk bedömning och planering, (re)habilitering och andra specialisttjänster samt konsultation. Talterapitjänster har huvudsakligen två klientgrupper: klienter som mottar talterapeutisk (re)habilitering och betalare för talterapitjänster (t.ex. FPA, kommuner, städer) (Källa: Produktifiering av talterapitjänster, på finska).

STRUKTURERAD DOKUMENTERING

Strukturerad, föreskriven form av fakta betyder att uppgifter är dokumenterade och lagrade enligt gemensamma i förväg fastställda principer för patient- och klientregister samt nationella elektroniska informationssystem. Inom hälsovården har strukturer för rapportering utformats på olika sätt. Patientinformation som fri text kan struktureras upp under olika fält och rubriker. Som hjälp för dokumentation kan överenskomna koder, klassificeringar och terminologi användas. Den centrala informationen som behövs i vården av patienten är i sin helhet preciserad i strukturerat informationsinnehåll. Det här betyder att alla uppgifter om patienten som journalförs, är dokumenterade i informationsfält ämnade för ändamålet. I journalföringen används överenskomna koder eller klassificeringar som beaktar informationstypen (<https://thl.fi/fi/web/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/ohjeet-ja-soveltaminen/rakenteinen-kirjaaminen-sosiaali-ja-terveydenhuollossa> hämtad 28.2.2020). Det kodverk som används för talterapi är Nomenklatur för talterapi (<https://www.kommunforbundet.fi/publikationer/2017/1874-nomenklatur-talterapi-puheterapianimikkeisto> hämtad 28.2.2020).

SAMARBETSAKTÖR

Till talterapitjänsternas samarbetsaktörer hör klientens närmaste anhöriga (t.ex. familjen, assistenter, dagvårdspersonal), andra yrkesgrupper som agerar med klienten (t.ex. terapeuter, läkare) och enheter som reglerar och upphandlar tjänster (t.ex. FPA, kommunerna) (Källa: Suomen puheterapeuttiliitto ry, Produktifiering av talterapitjänster, på finska).

FUNKTIONSFÖRMÅGA

Med funktionsförmåga menas människans fysiska, psykiska och sociala färdigheter att klara sig i för hen betydelsefulla och nödvändiga situationer i det vardagliga livet – arbetet, studierna, fritiden och hobbyer, att ta hand om sig själv och andra – i den omgivningen som hen lever i. Människans funktionsförmåga är beroende av positiva eller negativa effekter i omgivningen. Människans funktionsförmåga kan stödjas och färdigheterna att klara sig i vardagen kan förbättras exempelvis genom att förbättra bostads- och levnadsomgivningen, genom stöd av andra personer samt med hjälp av olika servicetjänster. Funktionsförmågan beskrivs även som en jämvikt mellan den egna förmågan, levnads- och verksamhetsmiljön samt de personliga målen i livet (<https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on> hämtad 28.2.2020).

EFFEKTIVITET

Med effektivitet menas hur väl man med en specifik aktivitet lyckas uppnå önskvärda resultat och önskvärd effekt. Med (re)habiliteringseffekt avser man evidensbaserad effekt av en intervention som är vetenskapligt påvisad. Utvärderingen av (re)habiliteringseffekten kan omfatta personen som får (re)habilitering och hens verksamhetsmiljö, producenten för (re)habiliteringen och (re)habiliteringsorganisationen samt dess olika delar.

REFERENSER

Bordin, E. (1979). The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 16, 252-260.

CPLOL (2013). Network for Tuning Standards and Quality of Education Programmes in Speech and Language Therapy/Logopaedics across Europe (NetQues). http://netques.eu/?page_id=1051

Miettinen, L., Heikkinen, E., Juhala, S., Suvanto, A., Vikkula, L. & Vuorio, E. (2016). Kielellisen erityisvaikeuden kuntoutus – Hyvät puheterapiakäytännöt. Suomen Puheterapeuttiliitto ry.

Pohjolainen, T. & Malmivaara, A. (2008). Kuntoutuksen vaikuttavuuden mittaaminen. Teoksessa: P. Rissanen, T. Kallanranta & A. Suikkanen (toim.) Kuntoutus. Helsinki: Duodecim.

Salminen, A-L. (2016). Kuntoutuksen ammattihenkilöstö. Teoksessa: I. Autti-Rämö, A-L. Salminen, M. Rajavaara & A. Ylinen (toim.) Kuntoutuminen. Helsinki: Gaudeamus.

Savolainen, T. (toim.) (2017) Puheterapianimikkeistö. Kuntaliitto.

Stakes (2004). ICF: Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus.

NÄTREFERENSER

Kuntaliitto. <https://www.kuntaliitto.fi/sosiaali-ja-terveysasiat/kuntoutus-ja-erityistyontekijoiden-nimikkeistot>

Psykologiliiton asiantuntijablogi. https://www.psyli.fi/ajankohtaista/blogi/blogiarkisto/psykologiliiton_asiantuntijablogi/ammattillisuus_psykkisessa_valmennuksessa.2512.blog

Suomen puheterapeuttiliitto ry. Palveluiden tuotteistaminen.

Suomen puheterapeuttiliitto ry. Puheterapiapalvelut. <https://puheterapeuttiliitto.fi/puheterapia/puheterapiapalvelut/>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Rakenteinen kirjaaminen sosiaali- ja terveydenhuollossa. <https://thl.fi/fi/web/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/ohjeet-ja-soveltaminen/rakenteinen-kirjaaminen-sosiaali-ja-terveydenhuollossa>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Toimintakyky. <https://thl.fi/fi/web/toimintakyky>

Tikonen <https://tikonen.fi/aiheet/tutkimus/evidence-based-practice-vaarin-ymmarretty-ja-aliarvostettu/>

NATIONELLA OCH INTERNATIONELLA PUBLIKATIONER OM KOMPETENSMÅL, SAMMANSTÄLLDA AV ARBETSGRUPPEN

TALTERAPEUTER

- Australia: The Speech Pathology Association of Australia (2011). *Competency-based Occupational Standards for Speech Pathologists: Entry Level*. https://www.speechpathologyaustralia.org.au/SPAweb/SPAweb/Resources_for_Speech_Pathologists/CBOS/CBOS.aspx
- EU: CPLOL (2013). *Network for Tuning Standards and Quality of Education Programmes in Speech and Language Therapy/Logopaedics across Europe (NetQues)*. http://netques.eu/?page_id=1051
- Iso-Britannia: Health & care professions Council (2014). Standards of proficiency, Speech and language therapists. <https://www.hcpc-uk.org/resources/standards/standards-of-proficiency-speech-and-language-therapists/>
- Iso-Britannia: Royal College of Speech and Language Therapists, RCSLT (2018). RCSLT Curriculum Guidance for the pre-registration education of speech and language therapists. <https://www.rcslt.org/-/media/Project/RCSLT/curriculum-guidance-2018.pdf>
- Kanada: Canadian Association of Speech-Language Pathologists and Audiologists (2004). Assessing and certifying clinical competency: Foundations of clinical practice for audiology and speech-language pathology. <https://www.sac-oac.ca/professional-resources/resource-library/assessing-and-certifying-clinical-competency-foundations>
- Yhdysvallat: American Speech-Language-Hearing Association, ASHA (2014). Standards and Implementation Procedures for the Certificate of Clinical Competence in Speech-Language Pathology. <https://www.asha.org/Certification/2014-Speech-Language-Pathology-Certification-Standards/>

ANDRA OMRÅDEN INOM HÄLSOVÅRDEN

- Suomen fysioterapeutit: The core competences of a physiotherapist <https://www.suomenfysioterapeutit.fi/physiotherapy/sub-page-1/the-core-competences-of-a-physiotherapist/>
- Opublicerade versioner av Lääkätieteen lisensiaatti (LL) och Hammaslääketieteen lisensiaatti (HLL) -utbildningens kompetensmål.

TABELL FÖR KOMPETENSMÅL

1. KÄRNOMRÅDEN FÖR KOMPETENS	KUNSKAPSGRUND, DATABEHANDLING OCH KRITISKT TÄNKANDE
Definitioner av kärnkompetens:	En bra kunskapsbas inom logopedi, nödvändiga delar av närliggande vetenskaper och evidensbaserad praxis. Förmåga att hämta och kritiskt utvärdera information och tillämpa den i kliniskt arbete.
	Behärskar kunskapsbasen inom vetenskapsområdet logopedi inklusive interaktions- och kommunikationsförmåga, språkligt kognitiva funktioner, talmotoriska funktioner, röst-, ät- och sväljfunktioner samt alternativ och kompletterande kommunikation.
	Behärskar kunskaperna i närliggande vetenskaper (framför allt i psykologi, medicin, fonetik och lingvistik) som är nödvändiga för talterapeutens arbete.
	Har kunskapsbas för evidensbaserad funktionell bedömning, (re)habilitering, handledning och förebyggande arbete och kan tillämpa den.
	Är medveten om att det finns olika teoretiska riktningar och referensramar inom logopedi och förstår deras skiftande natur.
2. KÄRNOMRÅDEN FÖR KOMPETENS	FORSKNING OCH UTVECKLING AV VETENSKAPSOMRÅDET
Definitioner av kärnkompetens:	En god kunskapsbas gällande betydelse och tillämpning av forskning inom logopedin.
	Förstår vikten av forskning och forskningsarbete för utvecklandet av logopedins vetenskapsområde.
	Kan hämta och nyttiggöra aktuell vetenskaplig information.
	Känner till grunderna för god forskningspraxis och kan tillämpa dem i sitt eget arbete.
	Kan kritiskt utvärdera användbarhet av forskningsdata, dess tillämpningsmöjligheter och graden av evidens som en del av det kliniska beslutsfattandet.
	Kan utvärdera graden av vetenskaplig evidens och den teoretiska grundens trovärdighet i olika bedömnings- och (re)habiliteringsmetoder.
3. KÄRNOMRÅDEN FÖR KOMPETENS	ETIK OCH LAGSTIFTNING
Definitioner av kärnkompetens:	En god kunskapsbas gällande social- och hälsovården, lagstiftning för talterapi och etiska riktlinjer samt agerande enligt dessa.
	Förstår begreppet klientorientering och kan agera enligt dess huvudprinciper. Förstår att det mest permanenta i talterapeutens arbete är att betona klientens intressen och att främja klientens bästa och mest självständiga förmåga att fungera. Kan följa principerna om jämlikhet och icke-diskriminering i sitt arbete (Justitieministeriet ¹) enligt definitionen i konstitutionen.

1 SPTL, Suomen puheterapeuttiliitto, <https://puheterapeuttiliitto.fi/> Finlands Talterapeutförbund rf

	Kan agera i enlighet med lagstiftningen och de etiska riktlinjerna (SPTL ² , ETENE ³ och TENK ⁴) som styr talterapeutens arbete. För en mer detaljerad definition av dessa, se punkt A i slutet av tabellen.
	Känner till social- och hälsovårdens struktur, dess allmänna verksamhetsprinciper och tjänsteproduktion.
	Kan utföra klientarbetet konfidentiellt och ansvarsfullt i enlighet med sekretessplikten. Kan följa samma etiska principer vid användning av sociala medier, som hen också följer i sitt arbete
	Kan beakta patient- och arbets säkerhet i arbetet. För en mer detaljerad definition av dessa, se punkt B i slutet av tabellen.
	Kan fasthålla personliga och professionella gränser i klientarbetet.
	Kan agera professionellt i konfliktsituationer och identifiera inkompetent eller oetisk verksamhet i klientarbetet.
4. KÄRNOMRÅDEN FÖR KOMPETENS	INTERAKTIONS- OCH KOMMUNIKATIONSFÄRDIGHETER
Definitioner av kärnkompetens:	Klientorienterad och professionell interaktion. Ändamålsenlig interaktionsförmåga och bruk av alternativa och kompletterande kommunikationsmetoder i klientarbete och med andra professionella interaktörer.
	Kan medvetet använda sina interaktionsförmågor konstruktivt, respektfullt och på ett sätt som stärker samarbete.
	Kan ta hänsyn och anpassa sig till klientens unika samspelsbehov och stödja klienten till jämställd kommunikation, samt använda sig av alternativa och kompletterande kommunikationsmetoder.
	Kan använda olika sätt för att skapa en god och konfidentiell terapeutisk relation med klienten.
	Kan på ett förståeligt sätt återge för klienten och hens anhöriga resultaten av logopedisk bedömning och möjligheterna med samt genomförandet av (re)habilitering.
	Kan beskriva klientens funktionsförmåga både muntligt och skriftligt. För en mer detaljerad definition av dessa, se punkt C i slutet av tabellen.
	Kan använda logopedins grundbegrepp och grundtermer på ett passande sätt i olika situationer.
	Kan kommunicera professionellt och konstruktivt inom den egna yrkeskåren samt med övriga yrkesgrupper och intressenter.
	Kan dela med sig av sina kunskaper och färdigheter till arbetsgemenskapen.
	Identifierar styrkor och utvecklingsbehov i den egna kommunikationsstilen.

2 ETENE, Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta, <https://etene.fi/etusivu> Riksomfattande etiska delegationen inom social- och hälsovården ETENE <https://etene.fi/sv/framsida>

3 TENK, Tutkimuseettinen neuvottelukunta <https://www.tenk.fi/> Forskningsetiska delegationen, (TENK) <https://www.tenk.fi/sv>

4 Oikeusministeriö <https://yhdenvertaisuus.fi/etusivu> Justitieministeriet Likabehandling.fi <https://yhdenvertaisuus.fi/sv/framsida>

	Kan professionellt ta emot olika slag av respons i sitt arbete och i sin arbetsgemenskap.
	Kan svara professionellt på klientens emotionella tillstånd och kan reflektera konstruktivt över sina egna känslor i arbetet.
	Kan agera i flerspråkiga och mångkulturella interaktionssituationer. Kan identifiera gränser för de egna språkkunskaperna och kulturkännedom samt begära stöd vid behov (t.ex. via tolktjänster).
	Kan vid behov konsultera andra yrkesverksamma och besvara erhållen konsultationsbegäran.
	Deltar aktivt i det professionella samarbetet.
5. KÄRNOMRÅDEN FÖR KOMPETENS	LOGOPEDISK BEDÖMNING, SAMMANSTÄLLNING OCH UTVÄRDERING AV KLINISK INFORMATION, ATT DRA SLUTSATSER
Definitioner av kärnkompetens:	Förmåga att använda aktuell vetenskaplig evidens, teoretiska referensramar, behandlingsrekommendationer och allmänt etablerade och motiverade kliniska metoder vid bedömning, sammanställning av kliniska data och i kliniska beslut.
	Kan använda aktuell vetenskaplig evidens, behandlingsrekommendationer och allmänt etablerade och motiverade kliniska metoder i sitt bedömningsarbete.
	Kan heltäckande bedöma klientens situation och funktionsförmåga genom att exempelvis tillämpa ICF-ramverket.
	Kan samla relevant information genom att intervjua klienten och personer i hans näromgivning.
	Kan samla relevant information genom att observera klienten och hans funktionsförmåga i väsentliga verksamhetsmiljöer.
	Kan från patientjournalssystemet / andra parter som har behandlat klienten hämta information som är väsentlig för genomförandet av logopedisk bedömning
	Kan samla in relevant information med hjälp av motiverade test- och utvärderingsmetoder.
	Kan objektivt och kritiskt analysera och tolka den insamlade informationen och dra motiverade slutsatser angående klientens situation.
	Kan för att utreda klientens situation remittera klienten för nödvändiga vidare utredningar och undersökningar.
	Kan bedöma initiering och fortsättning av (re)habilitering i relation till klientens / familjens resurser, livssituation och annan möjlig (re)habilitering.

6. KÄRNOMRÅDEN FÖR KOMPETENS	PLANERING, GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING AV LOGOPEDISK BEHANDLING
Definitioner av kärnkompetens:	Förmågan att använda aktuell vetenskaplig evidens, teoretiska referensramar, behandlingsrekommendationer och allmänt etablerade och motiverade kliniska metoder i planering och implementering av logopedisk behandling samt vid uppföljning av behandlingens effekt.
	Kan nyttiggöra aktuell vetenskaplig evidens, behandlingsrekommendationer och allmänt etablerad och motiverad klinisk praxis i sitt (re)habiliteringsarbete och i övriga interventioner.
	Kan tydligt identifiera och motivera klientens behov av talterapi baserat på bedömning. Kan planera målen för (re)habilitering exempelvis med hjälp av ICF-ramverket i samråd med klienten och hens närmiljö samt med hänsyn till olika former för talterapi.
	Kan planera (re)habiliteringsmål för att förbättra, kompensera och/eller upprätthålla klientens funktionsförmåga samt för att främja eller upprätthålla klientens goda livskvalitet. För en mer detaljerad definition av dessa, se punkt D i slutet av tabellen.
	Kan planera klientens individuella (re)habilitering och innehållet i (re)habiliteringen med hänsyn till klientens (och näromgivningens) behov, funktionsförmåga samt tillgängliga resurser (t.ex. talterapiperiodens längd, antal besök), även faktorer som kan vara ett hinder för (re)habiliteringens effekt ska tas i beaktande.
	Kan behandla enligt (re)habiliteringsplan och välja lämpliga metoder och utrustning enligt situationen.
	Kan analytiskt utvärdera effekten av (re)habiliteringen och vid behov ändra behandlingssätt.
7. KÄRNOMRÅDEN FÖR KOMPETENS	INFLYTANDET I SAMHÄLLET
Definitioner av kärnkompetens:	En bra kunskapsbas om vikten av samhälleligt inflytande för talterapeuternas klientel och beredskap att agera i situationer där talterapeutjänster inte implementeras på ett ändamålsenligt sätt.
	Kan tillämpa logopediska metoder för att främja funktionsförmågan och livskvaliteten på individ-, grupp- och befolkningsnivå samt förmedla information till sin verksamhetsmiljö.
	Förstår vikten av att förebygga svårigheter som hör till det logopediska verksamhetsområdet.
	Förstår vikten av utbildning samt att delge information angående talterapi och dess möjligheter.
	Förstår att talterapi måste utvecklas som en del av den övriga hälsovården och att det omgivande samhället med dess förändringar måste tas i beaktande i utvecklingen av denna.
	Kan identifiera och lyfta fram situationer där talterapiresurser är otillräckliga ur talterapeutklienternas individuella synvinkel, allmänt när det gäller organisering av talterapeutjänster eller då talterapeutklientens intresse inte realiseras av någon annan anledning.

8. KÄRNOMRÅDEN FÖR KOMPETENS	EXPERTIS OCH UPPRÄTTHÅLLET AV DEN EGNA YRKESKUNNIGHETEN
Definitioner av kärnkompetens:	En bra kunskaps- och färdighetsbas för att bedöma, upprätthålla och utveckla sin egen expertis och yrkeskunnsighet.
	Följer med nationella och internationella förändringar som påverkar utvecklingen av yrkesområdet.
	Följer aktivt med och kan kritiskt utvärdera samt delta i utvecklingen av det egna vetenskapsområdet och den egna professionen. Uppdaterar sina egna färdigheter i linje med denna utveckling.
	Behärskar olika sätt att upprätthålla och utveckla yrkeskunnsighet, t.ex. genom att förvärva fortbildning och vidareutbildning.
	Kan bedöma sina egna professionella styrkor och skapa egna inlärningsmål för att utveckla den professionella kompetensen.
9. KÄRNOMRÅDEN FÖR KOMPETENS	LEDA SITT EGNA ARBETE
Definitioner av kärnkompetens:	En god kunskaps- och färdighetsbas för att bemästra det egna arbetet.
	Känna igen sina olika roller som talterapeut både i sitt eget arbete och som medlem i den bredare arbetsgemenskapen, t.ex. som en person som (re)habiliterar, som expertkonsult, utbildare, handledare, forskare etc.
	Känna igen olika sätt att kontrollera tidsanvändningen och kan anpassa den egna tidsanvändningen så att den är i balans med arbets- och privatlivet.
	Kan utvärdera sin egen arbetsbelastning och relatera den till tillgängliga resurser samt vid behov prioritera uppgifter.
	Förstår sitt eget ansvar för korrekt och rättvis användning av resurser med hänsyn till aspekterna av hållbar utveckling ⁵ .
	Förstår vikten av att identifiera gränserna för de egna färdigheterna och resurserna i klientarbetet. För en mer detaljerad definition av dessa, se i slutet av tabellen, punkt E.

5 Mitä on kestävä kehitys/ Valtioneuvoston kanslia, <https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys> Vad är hållbar utveckling/ Stadsrådets kansli

A	Detaljerad nivå
	Kärnområde 3 ” Kan agera i enlighet med lagstiftningen och de etiska riktlinjerna (SPTL1, ETENE2 och TENK3) som styr talterapeutens arbete.”
	<ul style="list-style-type: none"> • Talterapeutens viktigaste uppgift är att i allt främja klientens självständiga och goda funktionsförmåga så långt som det är möjligt. • Talterapeuten respekterar klientens självbestämmanderätt. Hen är medveten om klientens ställning och rättigheter som föreskrivs i lagstiftningen. Talterapeuten delger klienten information nödvändig för att ta beslut. • Talterapeuten anpassar sin egen kommunikation enligt klientens behov. Talterapeuten försäkras om att klienten har förstått och kan förmedla sin önskan så bra som möjligt. • Talterapeuten förverkligar sitt arbete enligt den bästa tillgängliga evidensen och allmänt godkänd klinisk praxis. Hen upprätthåller aktivt sin yrkeskompetens. • Talterapeuten identifierar sina egna gränser gällande kunskap och resurser. • Som grund för talterapeutens beslut står alltid en individuell behovsgranskning. • Talterapeuten utvärderar objektivt och realistiskt klientens funktionsförmåga och möjligheter till (re)habiliteringen. Talterapeuten tar i beaktande klientens behov och resurser samt planerar (re)habiliteringens mål och förverkligande i samråd med klienten och hens närmiljö. • Talterapeuten ser till att sekretessföreskrifterna åtföljs såsom föreskrivs i lagen. Talterapeuten är medveten om informationssäkerheten för de tekniska lösningar hen använder. • Talterapeuten dokumenterar sitt arbete i enlighet med lagen om patientjournalföring och nationella överenskomna regler. Dokumenteringen tryggar både klientens och talterapeutens rättigheter • Talterapeuten använder ansvarsfullt de resurser som finns till förfogande. Om talterapieresurserna är otillräckliga utifrån den individuella klientens synsätt eller otillräckliga utifrån mera omfattande anordning av/möjlighet till service, har talterapeut en plikt att informera om det utgående från logopedisk kunskap och egen yrkeskunnighet. • Talterapeut som fungerar som företagare identifierar ansvar och förpliktelser som hör till företagandet. Hen eftersträvar inte ogrundad ekonomisk vinst. • Talterapeuten främjar vetenskaplig forskning. Som forskare följer hen god vetenskaplig praxis och Helsingforsdeklarationens principer. • Talterapeuten deltar i diskussioner i samhället och främjar i sina ställningstaganden och handlingar talterapeuternas och talterapeuternas ställning. • Då studerande utför talterapeutiska uppgifter (eller: studerande som fungerar som talterapeut) är det alltid den legitimerade talterapeuten som har ansvaret över klienten, handleder studerande och ingriper vid behov. Studerande bör vara medveten om sitt eget kunnande och sina egna resurser (eller gränser av sina egna resurser). • Talterapeuten respekterar övriga talterapeuters och andra yrkesgruppers arbetskunskap. Kollegialiteten överskrider dock inte klientens rättigheter eller behov.

B	Detaljerad nivå
	Kärnområde 3, punkt "Kan beakta patient- och arbetssäkerhet i arbetet."
	<ul style="list-style-type: none"> • Kan agera i plötsliga nödsituationer som kan uppstå under mottagningen. Kan skapa en förutseende och genomförbar handlingsplan som kan användas för eventuella nödsituationer. • Kan genomföra ett klientsäkert arbete, rapportera om eventuella farosituationer och klientskadesituationer samt kan hantera dem konstruktivt.
C	Detaljerad nivå
	Kärnområde 4, punkt: "Kan beskriva klientens funktionsförmåga både muntligt och skriftligt."
	<ul style="list-style-type: none"> • Har kunskap om och behärskar grunderna i strukturerad dokumentering. • Kan analysera och beskriva klientens handlingsförmåga mångfacetterat, exempelvis i enlighet med ICF-ramverket. • Kan sammanfatta och skriva texter angående klienten i enlighet med yrkesgruppens principer och enligt arbetsgivarens instruktioner.
D	Detaljerad nivå
	Kärnområde 6: "Kan planera (re)habiliteringsmål för att förbättra, kompensera och / eller upprätthålla klientens funktionsförmåga, samt för att främja eller upprätthålla klientens goda livskvalitet."
	(Re)habiliteringsformer kan vara exempelvis: handledning, individuell terapi, gruppterapi eller terapi med fokus på näromgivningen.
E	Detaljerad nivå
	Kärnområde 9: " Förstår vikten av att identifiera gränserna för de egna färdigheterna och resurserna i klientarbetet."
	<ul style="list-style-type: none"> • Igenkänner det egna behovet av arbetshandledning och söker sig till handledning. • Ombesörjer den egna arbetsförheten • Kan utnyttja förmannens eller arbetshälsovårdens stöd, ifall hen upptäcker svårigheter med arbetsinnehållet eller arbetsmängden.